

Wsparcie obszarów wiejskich i rolnictwa w nowej
perspektywie finansowej
w ramach WPR
(materiał pomocniczy dla doradców **prezentacja 3**)

Kraków, grudzień 2014 r.

Informacja o sposobie opracowania materiałów

Materiał informacyjny: Wsparcie obszarów wiejskich i rolnictwa w nowej perspektywie finansowej w ramach WPR składa się z trzech prezentacji:

- Pierwsza poświęcona jest procesowi programowania perspektywy finansowej 2014 – 2020 ze szczególnym podkreśleniem elementów nowych.
- Druga poświęcona jest filarowi I WPR a nade wszystko zmianom w płatnościach obszarowych.
- Trzecia prezentacja dotyczy: możliwości wsparcia obszarów wiejskich w ramach PROW 2014 – 2020, w szczególności transferu wiedzy, doradztwa, innowacji i współpracy.

Informacja o sposobie opracowania materiałów

- **Prezentacja 3** jest opracowana z wykorzystaniem zatwierdzonych aktów prawnych UE w tym ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005
- **projektu** z 7 kwietnia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 oraz
- **prezentacji MRiRW pt.:** Innowacje w rolnictwie i na obszarach wiejskich w latach 2014 – 2020.

Prezentacja 3

***-Filar II WPR : WSPARCIE OBSZARÓW WIEJSKICH
W RAMACH PROW 2014 – 2020,
W SZCZEGÓLNOŚCI DZIAŁANIA: TRANSFER
WIEDZY, DORADZTWO I WSPÓŁPRACA.***

Cele Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 - 2020

Na podstawie rozporządzenia Parlamentu i Rady 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich **celami PROW 2014 – 2020 są:**

- ❖ poprawa konkurencyjności rolnictwa;
- ❖ zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu;
- ❖ zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich

**W Polsce PROW 2014 – 2020
będzie ukierunkowany na wzrost
konkurencyjności rolnictwa,
włączenie społeczne
z uwzględnieniem celów
środowiskowych
i innowacyjności**

- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 2020** wdrażany będzie poprzez **14 działań, 30 poddziałań**. Będzie przyczyniał się do osiągnięcia celów sześciu priorytetów UE:
- **Priorytet 1.** Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie i na obszarach wiejskich;
- **Priorytet 2.** Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych;
- **Priorytet 3:** Poprawa organizacji łańcuch żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie;
- **Priorytet 4:** Odtwarzanie, ochrona i wzmocnienie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa;
- **Priorytet 5:** Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym.
- **Priorytet 6:** Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczenie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich

PROW 2014 - 2020

Priorytet 1: Transfer wiedzy i innowacje [151 mln euro]

- Transfer wiedzy i działalność informacyjna;
- Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw;
- Współpraca.

Priorytet 2: Konkurencyjność gospodarstw rolnych [4 346 mln euro]

- Premie dla młodych rolników;
- Modernizacja gospodarstw rolnych;
- Restrukturyzacja małych gospodarstw;
- Rozwój usług rolniczych
- Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa.

PROW 2014 - 2020

Priorytet 3 Łańcuch żywnościowy i zarządzanie ryzykiem [1 569 mln euro]

- Przetwórstwo i marketing produktów rolnych;
- Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych;
- Grupy producentów;
- Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich;
- Przywracanie potencjału rolnego zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych.

Priorytet 4 Rolnictwo i środowisko [4 229 mln euro]

- Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne;
- Rolnictwo ekologiczne;
- Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi;
- Scalanie gruntów.

PROW 2014 - 2020

Priorytet 5:

Efektywne gospodarowanie zasobami i gospodarka niskoemisyjna
[300 mln euro]

- Zalesianie.

Priorytet 6:

Włączenie społeczne, redukcja ubóstwa i promowanie rozwoju
gospodarczego na obszarach wiejskich [2 148 mln euro]

- Premie na rozwój działalności pozarolniczej;
- Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich
- Leader.

PROW 2014 - 2020

**DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE
WDRAŻANIE INNOWACJI W
ROLNICTWIE**

PROW 2014 – 2020 - innowacje

- W PROW 2014 - 2020 przyjęto, że do osiągnięcia celu przekrojowego **Innowacyjność** w głównej mierze przyczynią się operacje realizowane przez grupy operacyjne na rzecz innowacji (EPI) w ramach **działania Współpraca**.
- Ponadto innowacyjność wspierana będzie poprzez działania z zakresu **transferu wiedzy i doradztwa**.
- **Także** poprzez działania inwestycyjne adresowane do gospodarstw rolnych, w tym małych gospodarstw;

PROW 2014 – 2020 - innowacje

- Zastosowanie innowacyjnych rozwiązań w organizacji krótkich łańcuchów dostaw żywności .
- Wdrażaniu innowacji służyć będzie także wsparcie dla przetwórstwa szczególnie w modernizowanie technologii i organizacji produkcji oraz
- poprzez innowacyjne rozwiązania w zakresie organizacji produkcji i promowanie żywności wysokiej jakości.

Priorytet 1: Transfer wiedzy i innowacje

- Działania wspierające innowacyjność to:
- Transfer wiedzy i działalność informacyjna;
- Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem
usługi z zakresu zastępstw;
- Współpraca.

PROW 2014 – 2020 – priorytet 1

Działanie: Transfer wiedzy i działalność informacyjna

Celem działania jest zwiększenie innowacyjności oraz wzmocnienie powiązań pomiędzy rolnictwem, leśnictwem a badaniami naukowymi i innowacją a także promowanie uczenia się przez całe życie. Wsparcie tego działania obejmuje:

Poddziałanie: Szkolenia zawodowe i nabywanie umiejętności,

Poddziałanie: Demonstracje i działania informacyjne:

- Inwestycje w projekty demonstracyjne służące promowaniu innowacji,
- Działania upowszechniające dobre praktyki lub innowacyjne rozwiązania.

PROW 2014 – 2020 – priorytet 1

Beneficjenci:

jednostki naukowe i uczelnie,

publiczne podmioty doradcze ,

podmioty prowadzące działalność szkoleniową (z wyjątkiem projektów demonstracyjnych), szkoły rolnicze lub szkoły leśne, lub CKU, lub CKP.

Warunki

prowadzenie działalności szkoleniowej na terytorium RP,

odpowiedni personel, w tym kadra dydaktyczna,

odpowiednia baza dydaktyczno-lokalowa (z wyj. projektów demonstracyjnych),

odpowiednie doświadczenie w organizacji działań transferu wiedzy (5 lat).

PROW 2014 – 2020 – priorytet 1

Działanie: Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw

Doradztwo ma za zadanie wzmocnienie mechanizmów transferu wiedzy i innowacji.

Program zakłada, że oferta doradztwa będzie dostosowana do indywidualnych potrzeb rolników i właścicieli lasów.

W ramach tego działania wspierane będzie także doskonalenia zawodowe doradców.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Działanie: Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw

Cel działania: Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika lub grupy rolników.

Odbiorcy: rolnik , rolnicy

Beneficjenci: prywatne i publiczne podmioty doradcze.

Wysokość wsparcia:

do **1,5** tys. euro/3 letni program dla rolnika/grupy rolników,

do **1,05** tys. euro/2 letni program dla rolnika/grupy rolników.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Zakres działania Doradztwo - **rodzaje operacji**

- Operacja powinna być powiązana z co najmniej jednym unijnym priorytetem rozwoju obszarów wiejskich i obejmować powinien co najmniej jeden spośród następujących obszarów:
- z technologią produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- środowiskiem, klimatem, organizacją, zarządzaniem, różnorodnością biologiczną, ochroną środowiska, chorobami zwierząt i roślin,
- zrównoważonym rozwojem działalności gospodarczej małych gospodarstw, bezpieczeństwem pracy.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Zakres działania Doradztwo - **Rodzaje operacji**

- Usługi doradcze dla producentów rolnych lub grup producentów rolnych będą mogły obejmować również inne zagadnienia związane
- z ekonomicznymi, rolniczymi i środowiskowymi wynikami gospodarstwa rolnego

(np. **opracowanie biznesplanu, rentowność ekonomiczna, zarządzanie ryzykiem, strategie adaptacji do zmian klimatu i łagodzenia ich skutków, techniki produkcyjne**).

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Działanie: Usługi doradcze - warunki

- prowadzenie działalności doradczej w RP,
- odpowiednia liczba doradców oraz warunki techniczne i lokalowe,
- odpowiednie doświadczenie w świadczeniu usług doradczych,
- opracowanie programu doradczego dla rolników z terenu, nie wykraczającego poza granice województwa ,
- program doradczy obejmuje jednego uczestnika jeden raz.
- w przypadku grupowego programu doradczego, min. **5 rolników** zadeklaruje udział.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

- **Rodzaj operacji dla lasów**
- Działanie obejmować będzie także usługi doradcze dla właścicieli lasów w ramach następujących obszarów: **ochrona siedlisk przyrodniczych** oraz dzikiej fauny i flory, tj. wynikające z dyrektywy 92/43/EWG, **ochrona dzikiego ptactwa**, tj. wynikające z dyrektywy 2009/147/WE i ramy działania Wspólnoty **w dziedzinie polityki wodnej**, tj. dyrektywa 2000/60/WE. **Ponadto pomoc będzie mogła obejmować kwestie związane z efektywnością gospodarczą i środowiskową gospodarstwa leśnego.**

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Wsparcie szkoleń dla doradców

Beneficjenci

- Centrum Doradztwa Rolniczego,
- uczelnie i instytuty badawcze.

Warunki

- prowadzenie działalności szkoleniowej w RP,
- odpowiedni personel, w tym kadra dydaktyczna,
- odpowiednie warunki techniczne i lokalowe biura,
- odpowiednia baza dydaktyczno-lokalowa,
- odpowiednie doświadczenie w organizowaniu i przeprowadzaniu szkoleń ,
- przedłożenie wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy opracowany program szkoleniowy wraz z harmonogramem.

Wysokość wsparcia

do **200** tys. euro/3 lata
szkolenia doradców

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Wsparcie szkoleń dla doradców

- **Rodzaj operacji**
- Działanie obejmować będzie wsparcie doskonalenia zawodowego doradców w zakresie obszarów, w ramach których świadczone będą usługi doradcze dla producentów rolnych, grup producentów rolnych i właścicieli lasów.
- Pomoc świadczona będzie przez podmioty doradcze (beneficjentów działania) lub w zakresie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacji produkcji rolnej lub leśnej - przez podmioty doradcze z instytucjami naukowo-badawczymi.
- Ponadto realizowane mogą być projekty dotyczące promocji doradztwa rolnego i leśnego oraz upowszechnianie informacji o ich działalności i świadczonych przez nie usługach.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Innowacje w rolnictwie wspierane będą poprzez ***Działanie Współpraca*** oraz Sieć na Rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich (SIR)

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Sieć na Rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich

Sieć na Rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich (SIR) utworzona będzie w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Finansowanie ze środków Pomocy Technicznej.

Jednostka koordynująca w ramach KSOW – Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

Jednostki regionalne – samorządy województw

Zadania w zakresie SIR realizują Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

CDR i WODR mają pełnić rolę **brokerów innowacji**.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Zadania Sieci na Rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich (SIR).

- Promowanie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności i w leśnictwie;
- aktywizacja potencjalnych partnerów grup operacyjnych,
- ułatwianie tworzenia sieci kontaktów pomiędzy partnerami poprzez organizację spotkań i warsztatów,
- tworzenie grup tematycznych powoływanych z inicjatywy partnerów w oparciu o zgłaszane przez partnerów tematy problemowe,

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Zadania Sieci Innowacji Rolniczych:

- Prowadzenie portalu SIR i organizację moderowanych tematycznych dyskusji,
 - Zapewnienie działań sieciujących dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich (wsparcie merytoryczne, szkolenia, materiały dydaktyczne).
- Rejestracja dobrze zrealizowanych i użytecznych projektów (badawczych, doradczych, wdrożeniowych itp.);
- Gromadzenie przykładów projektów z zakresu wszystkich priorytetów programu rozwoju obszarów wiejskich,
- Opracowywanie i publikacja rekomendacji na temat dobrych praktyk (pomysłów na projekt, badań, potrzeb, itd.);
- Upowszechnianie materiałów na portalu SIR i trakcie imprez (seminariów, szkoleń, konferencji);

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Zadania Sieci Innowacji Rolniczych

Ułatwianie wymiany wiedzy tematycznej i analitycznej pomiędzy interesariuszami uczestniczącymi w sieci i wymiana oraz rozpowszechnianie rezultatów, Współpraca z EIP Service Point, Europejską Siecią EIP, Koordynacja brokerów innowacji (centrala).

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Broker innowacji - zadania:

Pośrednictwo i współuczestnictwo w tworzeniu grup operacyjnych (łącznie partnerów);

Pośrednictwo i współuczestnictwo w tworzeniu projektu planu operacyjnego;

Pomoc na starcie projektu;

Zapewnienie, aby proces tworzenia grup był przejrzysty, a cele i oczekiwania były jasno określone;

Zapewnienie spójności grupy tak, aby partnerzy rozumieli jeden drugiego oraz zechcieli ze sobą współpracować,

Zapewnienie sprawnej, bezpośredniej komunikacji (spotkania „twarzą w twarz”), broker powinien szukać pomysłów;

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Regionalne filie Sieci Innowacji Rolniczych

Regionalne filie SIR – Ośrodki Doradztwa Rolniczego (16 ODR-ów).

- Identyfikacja potrzeb i problemów zgłaszanych przez współuczestników sieci;
- Promowanie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności i w leśnictwie;
- Zbieranie informacji (badania, innowacyjne projekty, nowe rozwiązania);
- Zapewnienie płynnego przepływu informacji pomiędzy współuczestnikami SIR na poziomie wojewódzkim, stała współpraca z SIR (centralą);

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Regionalne filie Sieci Innowacji Rolniczych

- Wymiana informacji o tematach innowacyjnych w trakcie seminariów, warsztatów, szkoleń i konferencji;
- Dzielenie się wiedzą na temat konkretnych, praktycznych działań w tematycznych grupach roboczych;
- Zapewnienie sprzężenia zwrotnego między osiągnięciami nauki a potrzebami praktyki;
- Możliwy jest udział doradców w grupach operacyjnych i stała współpraca z grupami operacyjnymi

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

DZIAŁANIE WSPÓŁPRACA PROW 2014 - 2020
WSPIERAĆ BĘDZIE TWORZENIE
I FUNKCJONOWANIE GRUP OPERACYJNYCH NA
RZECZ INNOWACJI (EPI), ORAZ REALIZACJĘ PRZEZ
TE GRUPY PROJEKTÓW, KTÓRE PROWADZĄ DO
OPRACOWANIA NOWYCH ROZWIĄZAŃ

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Działanie: Współpraca

- Wspierany będzie rozwój nowych produktów, praktyk, procesów, technologii, metod organizacji i marketingu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym,
- wspólnych działaniach podejmowanych w celu łagodzenia zmiany klimatu lub przystosowania się do niej.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Beneficjenci

Grupy operacyjne na rzecz innowacji będą utworzone przez co najmniej dwa różne podmioty należące do różnych kategorii:

- rolnicy lub grupy rolników;
- posiadacze lasów;
- naukowcy; instytuty lub jednostki naukowe; uczelnie (w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 164 poz. 1365 z późn. zm.)),
- przedsiębiorcy sektora rolnego lub spożywczego (w tym usług gastronomicznych);
- przedsiębiorcy sektorów działających na rzecz sektora rolnego i spożywczego (np. producenci nawozów, pasz, środków ochrony roślin, maszyn i urządzeń do produkcji);

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Grupa operacyjna nie może ograniczać się wyłącznie do rolników i właścicieli lasów będących rolnikami;

Członkami grupy operacyjnej mogą być także:

- podmioty doradcze;
- konsumenci i ich organizacje;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- organizacje branżowe i międzybranżowe działające w obszarze łańcucha żywnościowego.

Ich rolą w grupie operacyjnej będzie inicjowanie, animowanie, popularyzacja operacji itd.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Warunki kwalifikowalności (grupa)

- Aby skorzystać ze wsparcia w ramach tego działania musi powstać grupa operacyjna na rzecz innowacji. Grupa zostaje powołana w celu opracowania lub wdrożenia konkretnej operacji,
- Posiada formę organizacyjno-prawną umożliwiającą zawieranie umów i zaciąganie zobowiązań.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

- **Warunki kwalifikowalności (grupa)**
- Grupa działa na podstawie ustalonych procedur wewnętrznych z zachowaniem przejrzystości działania, sposobu podejmowania decyzji z unikaniem występowania konfliktu interesów,
- działa na podstawie planu operacyjnego zawierającego opis operacji, harmonogram realizacji, opis spodziewanych wyników, opis wkładu w osiągnięcie celów grupy operacyjnej na rzecz innowacji oraz priorytetów polityki rozwoju obszarów wiejskich, a także sposób finansowania realizacji operacji wraz ze źródłami finansowania, w tym wkładu własnego.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Warunki kwalifikowalności (przedmiot operacji)

- Przedmiotem operacji mogą być produkty oraz praktyki, procesy i technologie związane z produkcją lub przetwarzaniem produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE z zastrzeżeniem, że w przypadku praktyk, procesów i technologii związanych przetwarzaniem tych produktów operacja kończy się przetworzeniem na produkt wymieniony w Załączniku
- Operacje mogą również dotyczyć praktyk, produktów, procesów i technologii bezpośrednio związanych z produkcją bądź przetwarzaniem produktów rolnych (np. innowacje w zakresie nawozów, środków ochrony roślin, maszyn, urządzeń do produkcji rolnej, przetwórstwa, pasze, innowacje na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu).

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Koszty kwalifikowalne

Koszty ogólne operacji, w tym:

- aktywizacja potencjalnych partnerów (działania informacyjne, pozyskiwanie partnerów),
- koszty funkcjonowania grupy operacyjnej,
- koszty opracowania planu operacyjnego grupy operacyjnej, planu biznesowego analiz wykonalności i innych dokumentów związanych z przygotowaniem operacji,
- upowszechnienia wyników realizacji operacji,

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Koszty kwalifikowalne

koszty badań stosowanych i prac rozwojowych bezpośrednio związanych z przedmiotem operacji, koszty bezpośrednie (inwestycyjne) operacji związane z realizacją planu biznesowego opartego na planie operacyjnym grupy operacyjnej EPI, w tym testowania.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Wysokość wsparcia

Do 100% kwoty wydatków kwalifikowalnych związanych z kosztami bieżącymi funkcjonowania grupy operacyjnej, prowadzeniem prac badawczych bezpośrednio związanych z wdrożeniem przedmiotu operacji, testów, studiów wykonalności, przygotowania planu operacyjnego grupy, animacji, promocji rezultatów operacji, przygotowania planu biznesowego operacji.

Jeżeli operacja obejmuje inwestycje należące swym zakresem do jednego z działań lub poddziałań wymienionych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE) nr 1305/2013 poziom pomocy stosowany dla tej części operacji określa się zgodnie z wymienionym Rozporządzeniem.

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Wielkość wsparcia

Koszty ogólne mogą stanowić **nie więcej niż 20%** całkowitych kosztów kwalifikowalnych operacji i **nie więcej niż 2 000 000 zł**.

- Wsparcie udzielane jest w okresie maksymalnie **3 lat**. W szczególnie uzasadnionych przypadkach (wynikających z uzasadnionego okresu realizacji operacji) okres wsparcia funkcjonowania grupy operacyjnej EPI oraz realizowanej przez nią operacji **może ulec wydłużeniu**.
- Całkowita maksymalna wartość wsparcia operacji w zakresie bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych – **10 000 000 zł**
łącznie maksymalna wartość wsparcia – **12 000 000 zł**

PROW 2014 – 2020; priorytet 1

Informacje dodatkowe

Działanie „Współpraca” nie służy wspieraniu działalności badawczej. Wydatki związane z badaniami będą wspierane jedynie w przypadku badań niezbędnych do wdrożenia nowego rozwiązania i nie mogą być pozycją dominującą kosztów operacji.

Całkowita kwota środków publicznych przeznaczonych na działanie –
43 mln euro

Opracowanie
Jadwiga Nowakowska
CDR O/Kraków

